

III

(Vorbereidende handelingen)

EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ

452e PLENAIRE ZITTING OP 24 EN 25 MAART 2009

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het Witboek betreffende schadevergoedingsacties wegens schending van de communautaire mededingingsregels

COM(2008) 165 final

(2009/C 228/06)

De Europese Commissie heeft op 2 april 2008 besloten het Europees Economisch en Sociaal Comité overeenkomstig artikel 262 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap te raadplegen over het

„Witboek betreffende schadevergoedingsacties wegens schending van de communautaire mededingingsregels”

De gespecialiseerde afdeling Interne markt, productie en consumptie, die belast was met de voorbereiding van de werkzaamheden dienaangaande, heeft haar advies opgesteld op 11 maart 2009. Rapporteur was de heer ROBYNS de SCHNEIDAUER.

Het Comité heeft tijdens zijn op 24 en 25 maart 2009 gehouden 452e zitting (vergadering van 25 maart) onderstaand advies uitgebracht, dat met 54 stemmen vóór en 4 stemmen tegen, bij 3 onthoudingen, is goedgekeurd.

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1 Daadwerkelijke toegang tot de rechter is een grondrecht dat in het Europees Handvest van grondrechten is neergelegd. Daarom dringt het Comité erop aan die toegang voor de burgers te bevorderen, met name wanneer het gaat om schadevergoeding naar aanleiding van schendingen van de mededingingsregels. Slachtoffers van die schendingen zijn niet alleen de concurrenten die de regels wél respecteren, maar ook de consumenten, MKB en de werknemers in de betrokken bedrijven. Die laatsten lopen namelijk het risico hun baan en hun koopkracht te verliezen. Het Comité kan zich vinden in het Witboek, dat in dit verband de juiste koers vaart. Het wijst er verder op dat de regels voor schadevorderingen efficiënter moeten worden gemaakt, zodat, overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie, de schade van de slachtoffers van de inbreuken volledig wordt vergoed. De hele samenleving heeft baat bij een even-

wichtige regeling die de belangen van iedereen in het oog houdt.

1.2 Leidend beginsel van het mededingingsbeleid moet blijven dat de Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten (NMA's) de artikelen 81 en 82 van het EG-Verdrag (de publiekrechtelijke component) strikt blijven toepassen. Het Comité is zich bewust van de verschillende obstakels waarmee de slachtoffers (individueel dan wel als groep) worden geconfronteerd wanneer zij langs privaatrechtelijke weg hun schade volledig vergoed willen krijgen en staat dan ook zeer positief tegenover de pogingen van de Commissie om hier oplossingen aan te dragen. Schadevorderingen zijn noodzakelijk voor de efficiënte toepassing van de artikelen 81 en 82 van het EG-Verdrag. Zij vullen de publiekrechtelijke toepassing van het mededingingsbeleid aan maar kunnen deze niet vervangen of doorkruisen. Daarnaast heeft een betere toepassing van de civielrechtelijke vergoedingsregels als gunstig effect dat potentiële inbreukmakers worden afgeschrikt.

1.3 De juridische randvoorwaarden voor wegens schending van de EG-mededingingsbepalingen ingeleide schadevergoedingsacties moeten worden verbeterd. Daartoe dienen er op communautair en nationaal niveau zowel dwingende als aanvullende maatregelen te worden genomen om in de Unie procedurele verbeteringen door te voeren en tot een bevredigende minimumbescherming van de rechten van gelaedeerden te komen. Puur ter aanvulling van rechtszaken kan ook gebruik worden gemaakt van minnelijke schikkingen. Deze kunnen een interessant alternatief zijn omdat de procedure minder formeel en minder duur is, maar dan moeten beide partijen wel écht bereid zijn om tot een vergelijk te komen en moet er eventueel alsnog een rechtszaak kunnen komen.

1.4 Er moeten toereikende regelingen komen om groepsacties efficiënt te maken. Een en ander dient op Europees niveau te worden aangepakt middels maatregelen die in de Europese rechtscultuur en –tradities wortelen en die de toegang tot de rechter vergemakkelijken voor de wettelijk aangewezen instanties en de gelaedeerden die zich gegroepeerd hebben. Met behulp van follow-up maatregelen kan afdoende bescherming worden geboden tegen het ontstaan van verschijnselen waarvan in andere rechtsstelsels is gebleken dat zij vatbaarder zijn voor misbruik. Het Comité verzoekt de Commissie om e.e.a. af te stemmen op andere initiatieven ter vergemakkelijking van schadevergoedingsacties, met name op het onlangs door DG SANCO ontplooid initiatief.

1.5 De voorstellen in het Witboek omvatten een complex rechtskader, dat van invloed is op de nationale procedurele stelsels en, onder andere, op de regels betreffende procesbevoegdheid, openbaarmaking, schuld en toewijzing van kosten.

1.6 Toegang tot bewijsmateriaal voor partijen en verspreiding onder hen moet zijn gebaseerd op de feitelijke situatie en verder dient er strikte rechterlijke controle te worden uitgeoefend op de aannemelijkheid van de eis en de evenredigheid van het verzoek om verspreiding.

1.7 De Commissie wordt verzocht om tot een follow-up van het Witboek over te gaan en de juiste uitvoeringsmaatregelen voor te stellen om de doelstellingen van het document te verwezenlijken in een tijdperk dat door respect voor het subsidiariteitsbeginsel wordt gekenmerkt. Die maatregelen mogen uiteraard geen vertraging opleveren bij het elimineren van de belemmeringen voor de toegang tot de rechter voor slachtoffers die hun door schendingen van de mededingingsregels opgelopen schade vergoed willen zien.

2. Inleiding

2.1 Het Comité beklemtoont dat individuen of bedrijven die het slachtoffer zijn geworden van mededingingsrechtelijke in-

breuken, zich moeten kunnen verhalen op de *laedens*. Het constateert daarbij dat verzekeraars geen dekking bieden voor de gevolgen (hoofdzakelijk de vergoeding) van opzettelijke inbreuken. Het is ervan overtuigd dat dit bedrijven nóg meer ontmoedigt omdat bedrijven die de mededingingsregels schenden, volledig opdraaien voor de schade die zij hebben veroorzaakt en voor de eventuele boetes.

2.2 Het Comité heeft al eerder opgemerkt ⁽¹⁾ dat het mededingingsbeleid nauw samenhangt met andere beleidsgebieden, zoals de interne markt en het consumentenbeleid. Daarom moeten initiatieven om schadevergoedingsacties te vergemakkelijken zoveel mogelijk worden gecoördineerd.

2.3 Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft voor recht verklaard dat gelaedeerden, burgers dan wel bedrijven, recht hebben op vergoeding van de schade die zij als gevolg van inbreuken op het EG-mededingingsrecht hebben geleden ⁽²⁾.

2.4 Naar aanleiding van de publieke discussie die werd gevoerd nadat de Commissie in 2005 het Groenboek Schadevorderingen wegens schending van de communautaire antitrustregels ⁽³⁾ had uitgebracht, hebben het EESC ⁽⁴⁾ en het Europees Parlement ⁽⁵⁾ zich achter het standpunt van de Commissie geschaard en om concrete maatregelen gevraagd. Het Comité staat ook achter onderhavig initiatief van de Commissie, wijst met klem op de obstakels waarop gelaedeerden stuiten wanneer zij hun schade vergoed willen zien en hecht belang aan de inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel.

2.5 In april 2008 presenteerde de Commissie specifieke voorstellen in haar Witboek ⁽⁶⁾. In dit Witboek worden zaken geanalyseerd die verband houden met acties wegens schending van de mededingingsregels en worden maatregelen beschreven om dergelijke vorderingen mogelijk te maken. De voorgestelde

⁽¹⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over „het Verslag van de Commissie - Verslag over het Mededingingsbeleid 2006 (COM(2007) 358 final)”, par. 7.1.1, CESE 262/2008 van 13 februari 2008, rapporteur: de heer Chiriaco; PB C 162 van 25.6.2008.

⁽²⁾ Zie vooral de uitspraken „Courage/Crehan” (zaak C-453/99) en „Manfredi” (zaak C-295/4).

⁽³⁾ COM(2005) 672 final, „Groenboek Schadevorderingen wegens schending van de communautaire antitrustregels”, Brussel, 19 december 2005.

⁽⁴⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het „Groenboek Schadevorderingen wegens schending van de communautaire antitrustregels (COM(2005) 672 final)”, CESE 1349/2006 van 26 oktober 2006, rapporteur: mevrouw Sánchez Miguel; PB C 324 van 20.12.2006.

⁽⁵⁾ Resolutie van het Europees Parlement van 25 april 2007.

⁽⁶⁾ COM(2008) 165 final, „Witboek betreffende schadevergoedingsacties wegens schending van de communautaire mededingingsregels”, Brussel, 2 april 2008.

maatregelen en beleidskeuzes houden verband met de volgende negen onderwerpen: procesbevoegdheid, toegang tot bewijsmateriaal, bindende rechtsgevolgen van besluiten van nationale mededingingsautoriteiten, bewijs van schuld, schadevergoeding, doorberekenen van prijsverhogingen, verjaringstermijnen, kosten van schadevergoedingsacties en interactie tussen clementieregelingen en schadevergoedingsacties.

2.6 Voor het opstellen van het Witboek heeft de Commissie uitgebreid geraadpleegd. Daarbij ging het om vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, nationale rechters, vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, consumentenorganisaties, rechtsbeoefenaars en andere betrokkenen.

2.6.1 Faire mededinging is een integraal onderdeel van de interne markt en belangrijk voor de tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon. De hoofddoelstelling van het Witboek is de juridische randvoorwaarden te verbeteren zodat slachtoffers, overeenkomstig het Verdrag, hun recht op schadevergoeding wegens schending van de concurrentiebepalingen van de EG kunnen uitoefenen. Het beginsel van volledige vergoeding is daarbij het belangrijkste.

2.6.2 In het Witboek worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Procesbevoegdheid: indirecte afnemers en collectieve schadeacties
- Toegang tot bewijsmateriaal: openbaarmaking tussen procespartijen
- Bindende rechtsgevolgen van besluiten van nationale mededingingsautoriteiten
- Bewijs van schuld
- Schadevergoeding
- Doorberekenen van prijsverhogingen
- Verjaringstermijnen
- Kosten van schadevergoedingsacties
- Interactie tussen clementieregelingen en schadevergoedingsacties.

3. Algemene opmerkingen

3.1 Het Comité is voorstander van een doeltreffender schadevergoedingsregeling voor slachtoffers van mededingingsrechtelijke inbreuken. Nu kunnen slachtoffers van schendingen van de concurrentieregels vergoeding eisen op grond van de natio-

nale wetgeving inzake wettelijke aansprakelijkheid en het nationale procesrecht. Dergelijke procedures zijn echter vaak ontoereikend om effectieve vergoeding te garanderen, vooral in gevallen waarin veel slachtoffers vergelijkbare schade hebben geleden.

3.2 Het Comité erkent het belang van de onderwerpen die in het Witboek aan de orde komen. De volgende opmerkingen gaan over de - volgens het Comité - meest heikele kwesties in de huidige discussie. Het Comité verzoekt de Commissie om ervoor te zorgen dat slachtoffers van inbreuken op de mededingingsregels in alle lidstaten van de EU effectief schadeloos worden gesteld en verzoekt de Commissie derhalve om de nodige maatregelen voor te stellen voor de follow-up van het Witboek op EU-niveau. Het Comité beklemtoont dat het subsidiariteitsbeginsel in acht moet worden genomen bij het bestuderen van specifieke EU-voorstellen en herinnert eraan dat deze goed moeten worden afgestemd op de materiële en procedurele nationale regelgeving.

3.3 Het Comité is van mening dat slachtoffers volledige compensatie voor de reële waarde van de geleden schade moeten krijgen. Dit betreft niet alleen het daadwerkelijke verlies of de materiële en morele schade maar omvat ook de winstderving en het recht op het ontvangen van rente.

3.3.1 Het Comité vindt het een goede zaak dat de Commissie communautaire maatregelen voorstelt die een combinatie zijn van twee soorten complementaire instrumenten:

- enerzijds stelt zij voor het bestaande *acquis communautaire* over de omvang van de schadevergoedingen die slachtoffers van mededingingsrechtelijke inbreuken kunnen vorderen te codificeren in een communautair wetgevingsinstrument;
- anderzijds wil zij een kader uitwerken met niet-bindende aanwijzingen voor het begroten van schade in mededingingszaken, o.a. via benaderende berekeningsmethoden of vereenvoudigde regels voor het begroten van het verlies.

3.4 Het Comité is van oordeel dat een schadevergoeding beschikbaar moet zijn voor iedere gelaedeerde die een voldoende causaal verband met de inbreuk kan aantonen. Situaties die kunnen resulteren in ongerechtvaardigde verrijking, bijvoorbeeld van afnemers die de prijsverhoging hebben doorberekend, moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Ongeacht het niveau waarop de maatregel van kracht wordt (nationaal of Europees) vindt het Comité dat gedaagden in dergelijke gevallen het recht zouden moeten hebben zich te beroepen op de *passing-on defence* tegen een eis tot compensatie voor prijsverhogingen. Ten aanzien van de bewijslast zij erop gewezen dat de bewijsstandaard bij dit verweer niet lichter mag zijn dan die voor de eiser die de schade moet aantonen.

3.5 In het belang van de rechtszekerheid moeten de criteria voor de berekening van de verjaringstermijnen gelijkgetrokken worden. Met het oog hierop is het Comité van mening dat:

— de verjaringstermijn in het geval van een voortgezette of herhaalde inbreuk niet mag beginnen te lopen vóór de dag waarop de inbreuk is beëindigd of vooraleer van het slachtoffer van de inbreuk redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze kennis heeft genomen van de inbreuk en van de hierdoor veroorzaakte schade;

— in ieder geval een nieuwe verjaringstermijn van ten minste twee jaar begint te lopen zodra de inbreukbeschikking waarop de eiser zich in een vervolgvordering beroept, onherroepelijk is geworden.

3.6 *Interactie tussen publieke handhaving en schadevergoedingsacties*

3.6.1 De primaire verantwoordelijkheid voor het reguleren van markten en handhaven van de mededingingsregels in de EU moet als zaak van publiek belang in handen van de overheid blijven. Het Comité is derhalve van mening dat een doeltreffende publieke handhaving voorop moet staan bij alle toekomstige acties en dat slachtoffers van inbreuken op mededingingsregels gemakkelijker compensatie moeten kunnen krijgen voor de schade die zij hebben geleden. Publieke handhaving speelt een fundamentele rol in de strijd tegen concurrentievervalsing, te meer daar de Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten (NMA's) over unieke onderzoeks- en schikkingsbevoegdheden beschikken.

3.6.2 Publieke handhaving is gericht op naleving en afschrikking; schadevorderingen daarentegen beogen volledige compensatie te krijgen van de geleden schade. Deze volledige compensatie omvat het daadwerkelijke verlies, eventuele winstderving en rente.

3.6.3 Bij de beoordeling van maatregelen met betrekking tot volledige compensatie verwacht het Comité dat het rechtskader dat aanwijzingen voor het begroten van schade moet geven, pragmatische richtsnoeren vaststelt die, zoals beschreven in het Witboek, door de nationale rechtbanken moeten worden gehanteerd.

3.7 *Minnelijke schikkingen*

3.7.1 Gezien de onmisbaarheid van een ordentelijke schadevergoedingsregeling voor slachtoffers van inbreuken op concurrentieregels steunt het Comité de Commissie in haar streven om de lidstaten aan te zetten tot het uitwerken van procedures voor schikkingen. Minnelijke schikkingen kunnen, als alternatief voor een rechtszaak, een belangrijke aanvullende rol spelen bij het schadeloos stellen van slachtoffers, zonder overigens de gang naar de rechter te belemmeren. Zij kunnen het mogelijk maken om sneller en goedkoper tot een billijke oplossing te komen, halen de spanning tussen partijen uit de lucht en verlichten tevens de werklast van de rechterlijke instanties. Het Comité verzoekt de Commissie dan ook om schikking in de EU te stimuleren en de kwaliteit ervan te verbeteren. Het Comité constateert echter dat alternatieve geschilbeslechtingsmechanismen alleen een geloofwaardig alternatief zijn voor slachtoffers die verhaal willen halen als er mechanismen voor een effectieve rechtsgang – ook via groepsacties - voorhanden zijn. Bij gebrek aan doeltreffende gerechtelijke procedures zijn er onvoldoende prikkels voor billijke en doelmatige schikkingen.

4. **Bijzondere opmerkingen ten aanzien van het Witboek**

4.1 Gezien de huidige omvang van het rechtsverkeer is het noodzakelijk om binnen de rechtsstelsels mechanismen in het leven te roepen waarmee individuele claims van slachtoffers van mededingingsrechtelijke inbreuken kunnen worden gebundeld of worden samengevoegd.

4.1.1 Het Comité schaart zich achter het voorstel van de Commissie om collectieve schadeacties te vergemakkelijken via een combinatie van twee complementaire mechanismen:

— schadeacties door belangenbehartigers, die door daartoe bevoegde instanties (zoals consumentenverenigingen, milieubewegingen, brancheorganisaties en verenigingen van slachtoffers) worden ingesteld en waarover het Comité zich in een eerder advies al in grote lijnen heeft uitgesproken⁽⁷⁾;

— groepsacties waarbij slachtoffers uitdrukkelijk besluiten hun individuele claims voor de schade die zij hebben geleden te willen bundelen tot één enkele vordering.

⁽⁷⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over „De rol van en rechtsregels voor groepsacties in het Europese consumentenrecht”, rapporteur: de heer Pegado Liz, Brussel, 14 februari 2008, blz. 1-21; PB C 162 van 25.6.2008.

4.2 Opmerkingen ten aanzien van collectieve schadeacties

4.2.1 Een ordentelijke schadevergoedingsregeling voor slachtoffers van inbreuken op concurrentieregels - partijen die de regels wel respecteren, consumenten, MKB en werknemers van de betrokken bedrijven, die indirect het slachtoffer zijn van praktijken die hun banen en hun koopkracht in gevaar brengen - is van primair belang voor het Comité. Het heeft zijn standpunt ten aanzien van „De rol van en rechtsregels voor groepsacties in het Europese consumentenrecht” uiteengezet in een initiatiefadvies⁽⁸⁾. Net als in vorige adviezen stelt het Comité vast dat de erkenning van het beroepsrecht gepaard moet gaan met toereikende procedurele mogelijkheden om recht te halen. De invoering van een Europese groepsactie is een van de mogelijke antwoorden op de vraag hoe het beroepsrecht effectief kan worden uitgeoefend. Het Comité is van mening dat follow-up maatregelen evenwichtig moeten zijn en een goede bescherming moeten bieden tegen misbruik. Zij moeten aansluiten bij andere voorstellen inzake groepsacties, met name bij de voorstellen die door DG SANCO worden uitgewerkt, en moeten op een gecoördineerde en coherente manier worden behandeld om een onnodige toename van het aantal rechtsinstrumenten - met als gevolg grote omzettings- en toepassingsproblemen in de lidstaten - te voorkomen.

4.2.2 Net als de meeste Europese politici en *stakeholders* is het Comité van mening dat de EU het risico van „Amerikaanse toestanden” moet vermijden. Follow-up maatregelen moeten de Europese rechtscultuur en tradities weerspiegelen, uitsluitend op schadevergoeding zijn gericht en na zorgvuldige afweging van de rechtmatige belangen van partijen tot stand zijn gekomen. Bovendien moet worden gestreefd naar een regeling die de belangen van de hele samenleving in het oog houdt. Het Comité verzoekt om resultaatafhankelijke beloningen en regelingen die de economische belangen van derden dienen in de EU te vermijden.

4.3 Opmerkingen ten aanzien van de toegang tot bewijsmateriaal

4.3.1 Om daadwerkelijke toegang tot bewijsmateriaal te garanderen, en als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, acht het Comité het positief dat binnen de EU bij schadevergoedingsacties wegens schending van de communautaire mededingingsregels een minimale openbaarmaking tussen procespartijen wordt verzekerd. Een uitbreiding van de mogelijkheden van de nationale rechter om welomschreven categorieën relevant bewijsmateriaal openbaar te maken kan hierbij zinvol zijn, mits hierbij de door de jurisprudentie van het Hof van Justitie aangegeven grenzen niet worden overschreden en de openbaarmaking relevant, noodzakelijk en evenredig is.

4.3.2 Het Comité ziet in dat het moeilijk kan zijn voor slachtoffers om hun gelijk aan te tonen en waardeert de inspanningen van de Commissie om de toegang tot bewijsmateriaal te

verbeteren. Bovendien mogen de verschillen tussen de procedurele stelsels van de lidstaten niet worden veronachtzaamd. Openbaarmakingsverplichtingen moeten gepaard gaan met de nodige voorzorgen en op elk afzonderlijk geval worden afgestemd.

4.3.3 Het Comité verzoekt de Commissie om de vereiste voorzorgen te nemen ten aanzien van openbaarmakingsverplichtingen omdat het van wezenlijk belang is een systeem in stand te houden dat de effectieve toegang tot bewijsmateriaal en de rechten van gedaagde in evenwicht houdt. Het Comité constateert dat strikt toezicht door een rechter nuttig kan zijn in dit verband.

4.3.4 Wanneer de Europese Commissie een inbreuk op artikel 81 of 82 van het EG-Verdrag heeft vastgesteld, kunnen slachtoffers van die inbreuk, op grond van artikel 16, lid 1, van Verordening (EG) nr. 1/2003, zich op dat besluit beroepen als bindend bewijsmateriaal in civiele schadeprocedures; het Comité is van mening dat, krachtens het beginsel van gelijksoortigheid van nationale procedurele regelingen, een vergelijkbare regel moet worden ingevoerd voor alle besluiten van nationale mededingingsautoriteiten (NMA's) waarin een inbreuk op artikel 81 of 82 wordt vastgesteld.

4.4 Opmerkingen ten aanzien van de vertegenwoordiging van slachtoffers

4.4.1 Ten aanzien van collectieve schadeacties van het type „opt-in and opt-out” verwijst het Comité naar de voor- en nadelen van deze mechanismen die het heeft beschreven in zijn advies van 14 februari 2008⁽⁹⁾. In dit advies merkte het Comité met name op dat opt-in procedures weliswaar bepaalde voordelen bieden maar dat zij moeilijk te beheren en duur zijn, zeer lange procestermijnen opleveren en niet geschikt zijn voor een groot aantal consumenten omdat zij over ontoereikende informatie over het bestaan van de desbetreffende procedures beschikken. Het Comité stelt vast dat sommige lidstaten voor een ander model met zowel opt-in als opt-out hebben gekozen.

4.4.2 Deze opmerkingen gelden ook „schadeacties door belangenbehartigers”. Aangezien in het Witboek niet alleen wordt verwezen naar geïdentificeerde slachtoffers maar ook naar identificeerbare slachtoffers, lijken acties namens een groep niet-geïdentificeerde personen niet uitgesloten. Hoewel het identificeren van individuele slachtoffers kan bijdragen tot het instellen van de vorderingen, kunnen zich omstandigheden voordoen waarin uitbreiding tot alle mogelijke slachtoffers aangewezen is, bijvoorbeeld wanneer er grote aantallen slachtoffers bij betrokken zijn. Het Comité zou graag zien dat de Commissie het voorstel op dit punt verduidelijkt.

⁽⁸⁾ Zie voetnoot 7.

⁽⁹⁾ Zie voetnoot 7.

4.4.3 Het Comité herhaalt zijn, in vorige adviezen geformuleerde, aanbevelingen ten aanzien van de belangrijke rol van de rechter. Rechter kunnen er baat bij hebben om een speciale cursus te volgen zodat zij de ontvankelijkheidscriteria en (de toegankelijkheid van) het bewijsmateriaal beter kunnen toetsen; voor groepsacties is immers per definitie vereist dat dezelfde klacht niet individueel zou kunnen worden ingediend. De rechter moet dan ook van meet af een belangrijke en actieve rol spelen bij het onderzoek naar en de ontvankelijkheidsverklaring van legitieme schadeacties.

4.4.4 Consumenten- en brancheverenigingen zijn van nature de meest aangewezen kandidaten om slachtoffers in schadeacties door belangenbehartigers te vertegenwoordigen. Het Witboek van de Commissie geeft brancheverenigingen uitdrukkelijk toestemming om ook schadeacties te beginnen namens hun leden. Aangezien andere officiële organisaties die aan bepaalde eisen voldoen, ook gegronde redenen kunnen hebben om een groepsactie te beginnen, moet goed in de gaten worden gehouden of dit kan leiden tot situaties waarin meerdere claims tegelijkertijd worden ingediend voor schade als gevolg van dezelfde schending. Het is aanbevelenswaardig dat slachtoffers zich door één belangenbehartigende instantie laten vertegenwoordigen om de actie doeltreffend te maken.

4.5 *Opmerkingen ten aanzien van de bindende rechtsgevolgen van de besluiten van de nationale mededingingsautoriteiten*

4.5.1 Het Comité is het in principe met de Commissie eens dat definitieve besluiten inzake schadeacties als onweerlegbaar vermoeden van de schending moeten gelden. Nationale rechtbanken zijn de meest aangewezen instanties om het causaal verband tussen de schending en de schade te beoordelen en zij moeten ook de enige instanties blijven die dat mogen doen.

4.5.2 Het Comité stelt ook vast dat de waarde van de definitieve besluiten van de nationale mededingingsautoriteiten impliceert dat terdege aandacht moet worden besteed aan de mate van harmonisering van de controlemechanismen en procedurele waarborgen in de lidstaten.

4.6 *Opmerkingen ten aanzien van bewijs van schuld*

4.6.1 In sommige lidstaten is het causale verband tussen „schuld” en „schade” een hoofdvoorwaarde voor aansprakelijkheid wegens onrechtmatige daad en moet de eiser zowel zijn eigen onschuld als de schuld van de gedaagde aantonen. Het Comité raadt de Commissie aan om rekening te houden met deze verschillen, die voortvloeien uit de historische ontwikkeling

van de nationale rechtsstelsels. Het verzoekt de Commissie voorts met klem erop toe te zien dat alle toekomstige regelingen een eerlijk proces garanderen, dat gericht is op een snelle en doelmatige vergoeding van de schade op grond van toereikend bewijsmateriaal.

4.7 *Opmerkingen ten aanzien van de clementieregeling*

4.7.1 Clementieregelingen hebben een enorme impact op het aantal ontdekte kartels en hebben een sterk afschrikkende werking. Hun functioneren is dus met name in het belang van slachtoffers. Het risico dat vertrouwelijke informatie openbaar wordt gemaakt zou negatieve gevolgen hebben voor het blootleggen van kartels en bijgevolg voor de mogelijkheid van slachtoffers om schadevergoeding te claimen. Het Comité is dus ingenomen met de voorstellen die de doeltreffendheid van clementieregelingen op peil willen houden. Maar die regelingen mogen karteldeelnemers niet meer dan strikt noodzakelijk beschermen tegen de civielrechtelijke gevolgen van hun ongeoorloofd gedrag ten koste van slachtoffers.

4.8 *Opmerkingen ten aanzien van de kosten van schadevergoedingsacties*

4.8.1 In het Witboek wordt uiteengezet op welke manieren het financiële risico van geschilbeslechting voor partijen die een schadevergoedingsactie instellen kan worden verminderd. Het Comité deelt de mening dat het recht op schadevergoeding niet mag worden afgezwakt door onredelijke kosten van rechtsvorderingen. Het Comité heeft zich over de kosten van deze acties uitgesproken in zijn advies over het Groenboek⁽¹⁰⁾.

4.8.2 In het Witboek wordt de lidstaten gevraagd om hun regels voor het toewijzen van kosten aan te passen en wordt geopperd de nationale rechter toe te staan om in uitzonderlijke omstandigheden af te wijken van het beginsel „de verliezer betaalt”, dat in de meeste nationale rechtsstelsels wordt gehanteerd. Het Comité verzoekt de Commissie om terdege aandacht te besteden aan manieren om zowel een eerlijke rechtsgang als de rechtsgeldigheid van schadevorderingen te garanderen.

4.8.3 Volgens het Comité zouden de lidstaten zich moeten bezinnen op hun regels inzake kosten en zou de Commissie alle in de Europese Unie bestaande regels moeten onderzoeken. Het doel zou moeten zijn acties met goede slaagkansen mogelijk te maken die wegens de kosten ervan anders niet zouden worden ingesteld. Los daarvan moeten ook procedureregels worden uitgewerkt die schikkingen aanmoedigen, als een methode om kosten te verminderen.

⁽¹⁰⁾ Zie PB C 324 van 30.10.2006, par. 5.4.5 (rapporteur: mevrouw Sánchez Miguel).

4.8.4 Het Comité herinnert eraan dat het niet wenselijk is een systeem van resultaatafhankelijke beloningen in te voeren dat in strijd is met de Europese rechtstraditie. Zoals het Comité in een vorig advies ⁽¹¹⁾ constateerde, zijn *contingency fees* in de meeste EU-lidstaten bij wet of door gedragscodes van advocaten verboden.

4.8.5 Tot slot denkt het Comité dat het opsporen en inlichten van vermoedelijke eisers op efficiënte wijze en tegen redelijke kosten kan geschieden door middel van een Europees openbaar elektronisch register van vorderingen in rechte, dat kan worden geraadpleegd door slachtoffers in de hele Europese Unie.

Brussel, 25 maart 2009

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Mario SEPI

⁽¹¹⁾ Zie voetnoot 7.